

Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqaarfik
Direktoratet for Miljø og Natur

Olga P. Berthelsen
Landstinget Bureau

27.02.2007
All./Brev nr.

Kære Olga P. Berthelsen

Postboks 1614
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 67 01
Fax +299 32 52 86
App-dmn@gh.gl
www.nanoq.gl/dmn

Jeg takker for dit spørgsmål om Landsstyrets strategiplan i forbindelse med den globale opvarmning.

Klimaforandringer har længe været et varmt emne i den internationale politiske debat. De klimaændringer der så småt er begyndt at kunne dokumenteres skyldes både naturlige udsving samt menneskeskabt udledning af drivhusgasser. I Grønland har vi længe været særligt opmærksom på klimaændringerne, som ses tydeligere her i Arktis end andre steder på jorden.

Grønland har i forbindelse med ratificering af Kyotoprotokollen forpligtet sig til at nedbringe den menneskeskabte udledning af CO₂ med 8 % i årene 2008-2012, i forhold til det udslip der var i Grønland i 1990

Det er vigtigt at slå fast, at selvom vi helt stopper den menneskeskabte udledning af drivhusgasser, vil der stadig ske klimaændringer. Det er derfor nødvendigt at udarbejde en handlingsplan for, hvordan vi kan tilpasse det grønlandske samfund til de nye tider.

Klimaforandringerne har indflydelse på hele Grønland, både på miljøet og naturen, men også på mange andre ting, der påvirker vores dagligdag; så som vores boliger og infrastruktur. Den traditionelle grønlandske kultur er tæt forbundet til havisen og de dyr, der knytter sig til isen. Når isen smelter, vil grundlaget for den grønlandske traditionelle levevis forsvinde med den. Omvendt kan ændringerne i klimaet også give nye muligheder – for eksempel hvis torskene vender tilbage i stort antal.

De ændringer, der kommer af den globale opvarmning, vil ske over en længere årrække. Der er derfor ikke tale om en katastrofe, der sker på meget kort tid, men derimod en længerevarende proces, hvor det løbende er nødvendigt at tilpasse samfundet til omstændighederne.

Det er vigtigt at pointere, at det er nødvendigt at fortsætte det internationale samarbejde på området, da Grønland kan ikke stille sig uden for det internationale samfund og håbe på, at vi kan klare problemerne på egen hånd.

Det er Landsstyrets ønske at deltage aktivt i det internationale samarbejde og Grønland har på vegne af Rigsfællesskabet fra 1. november 2006 og 2 år frem påtaget sig en stor – men også meget vigtig – rolle som formand for arbejdsgruppen CAFF (Conservation of Arctic Flora and Fauna) under Arktisk Råd. Derudover deltager vi aktivt i to andre arbejdsgrupper i Arktisk Råd, der også har klimaændringer og klimatilpasning på dagsordenen. Den ene er AMAP (Arctic Monitoring and Assessment Programme) samt PAME (Protection of the Arctic Marine Environment).

Vi skal ligeledes bevare det gode samarbejde med den resterende del af Rigsfællesskabet og søge mere indflydelse i debatten om klimaændringer og klimatilpasning i samarbejde med medlemmer i OLT, som er meget påvirket af klimaændringerne.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at nævne en række tiltag, der er igangsat i Grønlands Hjemmestyret og som er relateret til klimaændringer og klimatilpasning:

Direktoratet for Miljø og Natur:

Udover aktiv deltagelse i Arktisk Råd har Direktoratet for Miljø og Natur lige nu igangsat følgende projekter i gang, der skal hjælpe med til at afklare effekterne af klimaforandringerne:

Det ene projekt omhandler, hvilken indflydelse optøningen af permafrosten vil få på råvandskvaliteten. Hvis der skal ske en ændring af vandbehandlingen vil det medføre at drikkevandsprisen øges.

Der er ligeledes igangsat et dansk-grønlandsk undersøgelsesprogram, der skal skabe ny viden om klimaændringer og deres betydning for plante- og dyrelivet i Arktis. Det skal bl.a. gøre det nemmere at forudsige, hvad klimaændringer vil betyde for Grønland og for jorden som helhed (Nuuk BASIS).

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur:

Landsstyret indgik den 2. juni 1999 en aftale med regeringen om gennemførelse af et sektorprogram for en ekstraordinær renovering af bygningsmassen. Aftalen indebar, at staten via den arktiske del af MIFRESTA-rammen (Miljø-, Freds- og Stabilitetsrammen) bidrog med 50 mio. kr. om året i hvert af årene 2000-2003 til sektorprogrammet. I samme periode forpligtede hjemmestyret sig til at anvende 275 mio. kr. om året til programmets gennemførelse.

Målsætningen for sektorprogrammet var, at fokus ved den ekstraordinære renoveringsindsats skulle rettes mod miljø- og energimæssige forhold til gavn for dels nærmiljøet, men også for det arktiske og globale miljø. Indsatsen, der blev rettet mod flere områder, havde navnlig til formål at reducere udslippet af kuldioxid gennem energibesparelser i bygningsmassen.

Således har Direktoratet for Boliger og Infrastruktur i medfør af sektorprogrammet udgivet et nyt bygningsreglement BR 2006, hvori skærpede krav til nybyggeriets isoleringsstandard medfører, at varmebehovet reduceres med cirka 75% i forhold til niveauet før BR 2006.

Direktoratet planlægger desuden at udgive forskrifter for funderingsarbejder, hvori blandt andet den nyeste viden om klimaforandringens virkning i områder med permafrost indarbejdes.

Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug:

Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug arbejder tæt sammen med Direktoratet for Miljø og Natur. Der holdes løbende øje med udviklingen i bestandene, således kvoter og udnyttelse løbende kan tilpasses ændringer i artssammensætning og -antal.

Erhvervsdirektoratet:

Forsknings- og udviklingsprojekter indenfor vedvarende energi skal være med til at give mere viden om mulighed for anvendelse af vedvarende energikilder, der kan reducere vores udledning af drivhusgasser. Der fokuseres på at indgå i projekter vedrørende brint, jordvarme, vind, sol samt andre relevante områder.

Grønland har på nuværende tidspunkt tre vandkraftværker. Der er potentiale for flere og med de stigende oliepriser og målet om reduktion af de menneskeskabte drivhusgasser i tankerne, er det sundt fornuft at undersøge mulighederne for at bygge flere.

Erhvervsdirektoratet var i august 2006 med til at danne det nordatlantiske brint-samarbejde NAHA (North Atlantic Hydrogen Association), som har til formål at øge og udbrede kendskabet og mulighederne for implementering af brint i de nordatlantiske samfund.

NAHA har p.t. to Grønlandsrelaterede projekter:

- a) Kortlægning af højspændingsnet i Nuuk med henblik på optimal placering af en eventuel brintproduktion, samt
- b) Udgivelse af Multimedia-CD til børn på grønlandsk vedrørende introduktion til brint.

De ovenstående eksempler viser at klimaændringerne og de følgevirkninger der berører os alle og Landsstyret vil derfor igangsætte en strategi for klimatilpasningen.

Ovenstående eksempler viser, at klimaændringerne og følgevirkninger heraf er noget, der berører os alle. Det er derfor Landsstyrets intention, at igangsætte udarbejdelsen af en egentlig klimatilpasningsstrategi inden for den nærmeste fremtid.

Jeg håber, at mit svar har givet dig et indblik i, hvor vigtigt det er, at vi her i Grønland er på forkant med udviklingen, og at vi forbereder os på de klimaændringer, der er på vej, så vi står stærkt rustet til at møde fremtiden.

Med venlig hilsen

Agathe Fontain
Landstyremedlem for Sundhed og Miljø